

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-365-4-26>

СУТНІСТЬ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ФІСКАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

В сучасному світі діджиталізація відіграє важливу роль, перетворюючи та змінюючи способи, якими ми взаємодіємо з інформацією, бізнесом та суспільством в цілому. Цей процес не лише змінює наші звички, а й значно впливає на розвиток фіскальних технологій, роблячи їх більш ефективними та прозорими.

Діджиталізація сприяє автоматизації процесів збору, обробки та аналізу фінансової інформації, що робить можливим швидше та точніше визначення фіскальних обов'язків. Крім того, вона сприяє розвитку нових форм оподаткування, таких як цифрові податки, які відповідають вимогам цифрової економіки.

Першочерговою ідеєю «цифрової економіки» бере свій початок від концепції, сформованої ще у 1960-х рр. Спочатку це була теорія Деніела Белла про «інформаційну економіку» («інформаційне суспільство»), яку згодом було трансформовано у так зване «мережеве суспільство» або «мережева економіка» авторства Мануеля Кастеллза, варто зазначити, що і зараз доволі часто цифрова економіка ототожнюється із даними системами. Дефініція ж «діджитальна економіка» (digital economy) вперше у науковий обіг було імплементовано майже 30 років тому, у 1995 році, американським дослідником, програмістом засновником медіа-лабораторії при Массачусетському технологічному інституті, Ніколасом Негропonte. Саме він стисло окреслив концептуальний зміст цифрової економіки як «перехід від опрацювання атомів до обробки бітів» [4, с. 2].

Давайте детальніше розглянемо поняття «діджиталізація», на яке великий вплив має концепція цифрової економіки, запропонована американськими вченими. Вони визначили цифрову економіку як нову форму господарських відносин у

суспільстві. Термін «діджиталізація» походить від «digitalization», що перекладається, як оцифрування. Першими дослідниками, які активно вивчали цифрову економіку, були Д. Тапскотт і П. Самуельсон, Б. Наллебуфф.

У табл. 1 наведено сукупність концепцій розгляду сутності категорії «діджиталізація».

Таблиця 1

Автор(и)	Сутність	Джерело
Lane N.	Це конвергенція комп'ютерних і комунікаційних технологій у мережі Інтернет і виникає потік інформації й технологій, які стимулюють розвиток електронної торгівлі та масштабні зміни в організаційній структурі [1, с. 317–320]	Lane N. Advancing the Digital Economy into the 21st Century. Information Systems Frontiers. 1999. Vol. 1. No. 3. P. 317–320.
Kling R., Lamb R.	Цифрова економіка включає товари або послуги, розвиток, виробництво, продаж або надання яких перебуває в критичній залежності від цифрових технологій [2, с. 295–324]	Kling R., Lamb R. IT and Organizational Change in Digital Economies. Understanding the Digital Economy / E. Brynjolfsson, B. Kahin (eds). Cambridge: MIT Press, 2000. P. 295–324.
G20 DETF, 2016	Цифрова економіка – це широкий діапазон видів економічної активності, до яких відноситься використання оцифрованої інформації і знань як ключового фактору виробництва, сучасних інформаційних мереж як важливої сфери діяльності, а також ефективне використання інформаційних та комунікаційних технологій (ІКТ) як важливого фактору економічного зростання та оптимізації економічної структури [3]	G20 Digital Economy Development and Cooperation Initiative. URL: http://www.g20.utoronto.ca/2016/g20-digital-economydevelopment-and-cooperation.pdf

Протягом останнього десятиліття фінансові установи фактично виконували роль своєрідних «першопроходців» в реалізації інноваційних рішень для удосконалення свого функціонування, заснованих на використанні цифрових технологій. Починаючи з автоматизації бізнес-процесів, запровадження онлайн-банкінгу, встановлення банківських терміналів самообслуговування та закінчуючи використанням штучного інтелекту для аналізу та моніторингу фінансових транзакцій, що загалом приносить вигоду як споживачам фінансових послуг, так і фінансовим установам. Встановлено, що до 2030 року ринок банківських послуг заощадить понад 1 трлн дол США за рахунок запровадження технологій штучного інтелекту та машинного навчання, що становить близько 22 % витрат банківських установ. Інтенсивний розвиток цифрових технологій трансформував ринок фінансових послуг, ставлячи нові виклики та загрози для подальшого функціонування традиційних фінансових установ. Встановлено, що із-за стрімкого розвитку інноваційних технологій фінансові компанії можуть втратити до третини свого доходу. У даних умовах фінансові установ дедалі активніше починають співпрацювати з фінтех компаніями та інтенсивно інвестують кошти в модернізацію їх інфраструктури, оптимізацію бізнес-процесів, покращення якості фінансових послуг, а також підвищення рівня їх інформаційної безпеки [5, с. 11].

Література:

1. Lane N. Advancing the Digital Economy into the 21st Century. *Information Systems Frontiers*. 1999. Vol. 1. No. 3. P. 317–320.
2. Kling R., Lamb R. IT and Organizational Change in Digital Economies. *Understanding the Digital Economy / E. Brynjolfsson, B. Kahin (eds)*. Cambridge : MIT Press, 2000. P. 295–324.
3. G20 Digital Economy Development and Cooperation Initiative. URL: <http://www.g20.utoronto.ca/2016/g20-digital-economydevelopment-and-cooperation.pdf>
4. Мусієць Т.В., Рябець О.М. Глобальний контекст процесу діджиталізації: сутність, пріоритетні вектори та загрози. 2023. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-85>
5. Боженко В.В., Пігуль Є.І. Вплив цифровізації на розвиток фінансових технологій. 2021. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-292-2-2>